ZARZĄDZENIE Nr 10 /2014
WÓJTA GMINY SOCHOCIN
z dnia 3 lutego 2014 r.

w sprawie wytycznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin

Na podstawie art. 33. ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 2009 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.) z a r z ą d z a m, co następuje:

§1. Określa się wytyczne w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin stanowiące załącznik do zarządzenia.

§2. Traci moc obowiązującą Zarządzenie Nr 4/2013 Wójta Gminy Sochocin z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia Polityki zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin oraz Zarządzenie Nr 13/2013 Wójta Gminy Sochocin z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie zmiany Polityki zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin.

§3. Wykonanie zarządzenia powierza się Sekretarzowi Gminy.

§4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT
mgr Anna Zwierzchowska

Sporządził:	Sprawdził pod względem merytorycznym	Sprawdził pod względem formalno-prawnym
data: 3 lutego 2014 podpis:	data: podpis:	data: podpis:

RADCA PRAWNY
Edyta Frączak-Szatkowska

Załącznik
do zarządzenia Nr 10/2014
Wójta Gminy Sochocin
z dnia 3 lutego 2014 r.

Rozdział I

Cele określenia wytycznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin

§1. Celem określenia wytycznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin jest:

1) zapewnienie spójnego i jednolitego modelu planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin, zgodnie z przyjętymi w jednostkach sektora finansów publicznych standardami kontroli zarządczej;

2) właściwe zarządzanie Urzędem Gminy Sochocin, a w konsekwencji efektywne wykorzystywanie środków publicznych;

3) poprawa funkcjonowania Urzędu Gminy Sochocin we wszystkich obszarach zarządzania .

§2. Ilekroć w wytycznych jest mowa jest o:

1) Wójcie – należy przez to rozumieć Wójta Gminy Sochocin;

2) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Gminy Sochocin;

3) Kierowniku Wydziału – należy przez to rozumieć Kierowników Wydziałów Urzędu Gminy Sochocin oraz Pełnomocnika Wójtads. kontroli zarządczej;

4) Wydziale – należy przez to rozumieć Wydziały i jednoosobowe stanowiska pracy funkcjonujące w Urzędzie Gminy Sochocin;

5) planowaniu – należy przez to rozumieć plany pracy obowiązujące w Wydziałach Urzędu Gminy Sochocin;

6) ryzyku – należy przez to rozumieć możliwość zaistnienia zdarzenia, które negatywnie wpływa na realizację założonych celów;

7) czynniku ryzyka – okoliczności, stan prawny, stan faktyczny, które mogą wywołać ryzyko wystąpienia nieprawidłowości.

Rozdział II
Zasady planowania w Urzędzie Gminy Sochocin

§ 3. 1. Planowanie pracy w Urzędzie obejmuje ogół czynności podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy.

2. Planowanie oparte jest na rocznych planach pracy Wydziałów.

3. Roczne plany pracy na kolejny rok kalendarzowy sporządzają Kierownicy Wydziałów .

§ 4. 1. Roczne plany pracy powinny zawierać w szczególności cele, zadania, mierniki realizacji celów, informacje o osobach odpowiedzialnych za ich realizację.

2. Cele i zadania należy określać w perspektywie rocznej z zastrzeżeniem, że cele mogą być podzielone na :

1) strategiczne obejmujące okres dłuższy niż 1 rok kalendarzowy;

2) operacyjne wynikające z celów strategicznych obejmujące 1 rok kalendarzowy.

3. Określając cele i zadania Kierownicy Wydziałów biorą pod uwagę w szczególności:

1) cele i zadania wynikające z przepisów prawa;

2) cele i zadania wynikające z planu działalności Wójta;

3) cele i zadania wynikające z dokumentów strategicznych;

4) cele i zadania nie zrealizowane w poprzednich latach.

4. Przy formułowaniu celów i zadań należy wziąć pod uwagę następujące kryteria:

1) istotność;

2) precyzyjność i konkretność;

3) realizm;

4) osiągalność w czasie.

5. Cele realizowane są poprzez zadania i rozumiane jako efekt działania, rezultat.

6. Określając cele i zadania wskazuje się pracowników odpowiedzialnych za ich realizację oraz mierniki realizacji.

Rozdział III
Zasady zarządzania ryzykiem

§ 5. 1. Nie rzadziej niż raz w roku Kierownicy Wydziałów dokonują identyfikacji ryzyka w odniesieniu do ustalonych celów i zadań.

2. W celu uporządkowania zarządzania ryzykiem zaleca się identyfikację ryzyk w czasie ustalania celów i zadań na następny rok kalendarzowy.

3. Przy identyfikacji ryzyka należy wziąć pod uwagę czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, a następnie opisać na czym polega ryzyko.

4. Przy analizie ryzyka należy określić:

2) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka;

3) stopień oddziaływania ryzyka;

4) poziom istotności ryzyka;

5. Przy określaniu przeciwdziałania ryzyku należy ustalić:

1) planowaną metodę przeciwdziałania ryzyku;

2) właściciela ryzyka – osobę odpowiedzialną.

§ 6. 1. Każde zidentyfikowane ryzyko podlega analizie mającej na celu oszacowanie prawdopodobieństwa jego wystąpienia i poziom istotności.

2. Sposób określania prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka należy uszeregować według tabeli:

O p i s	**Bardzo mało prawdopodobne**	**Mało prawdopodobne**	**Prawdopodobne**	**Bardzo prawdopodobne**
Podane w % prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka w ciągu roku wraz z opisem	**0-25%** Ryzyko nie występuje lub ryzyko występuje średnio raz na 5 lat	**26-50%** Ryzyko występuje średnio raz na 3 lata	**51-75%** Ryzyko występuje średnio raz na 2 lata	**76-100%** Ryzyko występuje często w roku budżetowym
Skala ocen:	**1**	**2**	**3**	**4**

3. Do określenia stopnia oddziaływania ryzyka stosuje się poziomy istotności ryzyka przedstawione w tabeli:

Nazwa poziomu istotności ryzyka:	Mały	Średni	Poważny	Krytyczny
Opis	Rozwiązanie problemu wymaga nieznacznego nakładu czasu przy użyciu niewielkich zasobów	Rozwiązanie problemu wymaga pewnego nakładu czasu przy użyciu zasobów oraz przy udziale kierownictwa. Może dojść do zachwiania przy realizacji kluczowego celu	Rozwiązanie problemu wymaga dużego nakładu czasu przy użyciu zasobów oraz przy udziale kierownictwa wyższego szczebla. Usunięcie skutków może być niemożliwe. Wywrze istotny wpływ na wynik finansowy, prawdopodobnie doprowadzi do niezrealizowania celu.	Rozwiązanie problemu wymaga dużego nakładu czasu przy użyciu zasobów oraz przy udziale kierownictwa wyższego szczebla. Usunięcie skutków może być niemożliwe. Wywrze istotny wpływ na wynik finansowy, nastąpi brak realizacji kluczowego celu.
Skala ocen	**1**	**2**	**3**	**4**

4. Ustalenie poziomu istotności ryzyka polega na porównaniu skali ocen przedstawionej w tabeli w § 6 ust. 2 i 3 w sposób następujący:

1) ryzyko niskie (skala ocen: 1,1; 1,2; 2,1) jest akceptowane, nie ma potrzeby podejmowania działań (zaleca się monitorowanie);

2) ryzyko średnie (przy skali ocen: 1,3; 1,4; 2,2; 2,3; 2,4; 3,1; 3,2; 4,1; 4,2) nie jest akceptowane, jest sygnałem do podjęcia działań naprawczych, należy systematycznie monitorować;

3) ryzyko wysokie (przy skali ocen: 3,3; 3,4; 4,3; 4,4) jest ryzykiem nieakceptowanym i wymaga podjęcia działań w celu jego zminimalizowania po poziomu akceptowanego, zagraża realizacji celów;

4) poziom istotności ryzyka w formie graficznej:

4) poziom istotności ryzyka w formie graficznej:

Poziomy istotności ryzyka	MAŁY (1)	ŚREDNI (2)	POWAŻNY (3)	KRYTYCZNY(4)
MAŁY (1)	1.1	1.2.	1.3	1.4
ŚREDNI (2)	2.1	2.2	2.3	2.4
POWAŻNY (3)	3.1	3.2	3.3	3.4
KRYTYCZNY(4)	4.1	4.2	4.3	4.4

kolor żółty w tabeli oznacza ryzyko niskie

kolor niebieski w tabeli oznacza ryzyko średnie

kolor czerwony w tabeli oznacza ryzyko wysokie

§ **7. 1.** W stosunku do każdego średniego, poważnego i krytycznego poziomu istotności ryzyka należy określić metody reakcji na ryzyko.

2. Metody reakcji na ryzyko to:

1) tolerowanie - nie są podejmowane żadne działania;

2) przeniesienie – przeniesienie ryzyka lub części ryzyka innej stronie (podmiotowi zewnętrznemu – np. firmie ubezpieczeniowej);

3) działanie – podjęcie działań do ograniczenia ryzyka do poziomu akceptowanego;

4) wycofanie się – odejście od działań, które wiążą się z ryzykiem.

§ **8.** 1.Wzór rocznego planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem stanowi załącznik Nr 1.

ROZDZIAŁ IV

Mechanizmy kontroli i monitorowanie zasad planowania i zarządzania ryzykiem

§ **9. 1.** Mechanizmy kontroli stanowią podstawę do osiągnięcia ustalonych celów i zasad zarządzania ryzykiem i obejmują:

1) nadzór;

2) bieżącą kontrolę;

3) dokumentowanie realizacji celów, zadań i zarządzania ryzykiem.

2. Monitorowanie wdrożonych rozwiązań oraz dokumentowanie stopnia efektywności polega w szczególności na:

1) sprawdzaniu aktualności ustalonych celów, zadań;

2) analizie zarządzania ryzykiem i przeciwdziałanie ryzyku.

3. Mechanizmy kontroli i monitorowanie zasad planowania i zarządzania ryzykiem realizują Kierownicy Wydziałów.

4. Wyniki przebiegu realizacji zadań w ciągu roku, o których mowa w ust. 3, Kierownicy Wydziałów przedstawiają Sekretarzowi Gminy najpóźniej do 30 lipca każdego roku.

§ 10. 1. Końcową ocenę realizacji celów i zadań oraz zarządzania ryzykiem dokonuje w formie rocznego sprawozdania Kierownik Wydziału i przedstawia:

1) Wójtowi;

2) Sekretarzowi;

3) Pełnomocnikowi Wójta ds. kontroli zarządczej.

2. Sprawozdanie , o którym mowa w ust.1 wykorzystywane jest do poprawy funkcjonowania Urzędu.

3. Wzór sprawozdania z realizacji celów oraz zarządzania ryzykiem stanowi załącznik nr 2.

ROZDZIAŁ V

Wdrożenie zasad planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie

§ 11. 1. W celu prawidłowego wdrożenia zasad planowania i zarządzania ryzykiem ustala się procedury obejmujące:

1) planowanie;
2) działanie;
3) monitorowanie;
4) podsumowanie.

2. Procedura wdrożenia zasad planowania i zarządzania ryzykiem stanowi załącznik Nr 3.

§ 12. 1. Dokumentację w zakresie zasad planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie prowadzi Pełnomocnik Wójta ds. kontroli zarządczej.

2. Pełnomocnik Wójta ds. kontroli zarządczej sporządza zbiorczy raport identyfikacji ryzyk przekraczających akceptowany poziom ryzyka oraz planowane metody naprawcze i monitoruje stosowanie przyjętych metod naprawczych.

Załącznik Nr 1

Projekt - w z ó r

Plan pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem na ..... rok

w Wydziale ..... w Urzędzie Gminy Sochocin

Lp.	Cel	Zadanie	Miernik określający realizację celu w skali procentowej 1-100	Opis ryzyka	Analiza ryzyka			Przeciwdziałanie ryzyku		Decyzje /uwagi Kierownika Wydziału
					Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (ocena)	Stopień oddziaływania ryzyka (ocena)	Poziom Istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałania ryzyku (reakcja na ryzyko nazwa/opis)	Właściciel ryzyka (osoba odpowiedzialna za realizację celu oraz zarządzanie ryzykiem)	

Plan pracy wraz z zarządzaniem ryzyka:

1. Sporządził: .....

   Sochocin, ...

2. Zatwierdził: .....

   Sochocin, ...

3. Zapoznano pracowników Wydziału .....

   Sochocin, ...

Załącznik Nr 2

Projekt - w z ó r

Sprawozdanie z wykonania planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem za ..... rok

w Wydziale ..... w Urzędzie Gminy Sochocin

Lp.	Cel	Miernik stopnia realizacji celu w skali procentowej 1-100	Opis ryzyka	Ocena ryzyka	Czy przeciwdziałano ryzyku, jeżeli tak – opis sposobu przeciwdziałania	Właściciele ryzyka	Uwagi Kierownika Wydziału	

Sprawozdanie :

1. Sporządził: .....

   Sochocin, ...

2. Sprawozdanie przedstawiono :.....

   Sochocin, ...

3. Zapoznano pracowników Wydziału .....

   Sochocin, ...

Załącznik Nr 3

Procedura

wdrożenia zasad planowania i zarządzania ryzykiem

w Urzędzie Gminy Sochocin

1. **Cel wdrożenia procedury:**

1) zapewnienie spójnego i jednolitego modelu planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin, zgodnie z przyjętymi w jednostkach sektora finansów publicznych standardami kontroli zarządczej;

2) właściwe zarządzanie Urzędem Gminy Sochocin, a w konsekwencji efektywne wykorzystywanie środków publicznych;

3) poprawa funkcjonowania Urzędu Gminy Sochocin we wszystkich obszarach zarządzania.

2. **Właściciele procedury:**

1) Wójt Gminy Sochocin – podejmuje decyzje o kierunkach planowania i zarządzania ryzykiem, zatwierdza dokumenty związane z planowaniem i zarządzaniem ryzykiem;

2) Sekretarz Gminy Sochocin – opracowuje projekty dokumentów obowiązujących w Urzędzie Gminy Sochocin w zakresie zasad planowania i zarządzania ryzykiem, nadzoruje sporządzanie planów pracy, ich monitorowanie oraz sporządzanie sprawozdań z realizacji planów pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem;

3) Pełnomocnik Wójta ds. kontroli zarządczej – ocenia zgodność planów pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem w ramach obowiązujących procedur kontroli zarządczej, w tym sporządza zbiorczy raport identyfikacji ryzyk przekraczających akceptowany poziom ryzyka oraz planowane metody naprawcze, monitoruje stosowanie przyjętych metod, prowadzi dokumentację z zakresu planowania i zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Sochocin.

3. **Przepisy prawne:**
   1) **ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;**
   2) **ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;**
   3) **komunikat Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2012 r. w prawie szczegółowych wytycznych dla sektora finansów publicznych w zakresie planowania i zarządzania ryzykiem.**

LP.	Przebieg Procedury - etapy realizacji	Opis	Realizatorzy procedury	Terminy
1	Planowanie	1) dokładne poznanie zadań, działań podejmowanych przez pracowników Wydziału; 2) zdefiniowanie celów i zadań Wydziału i opracowanie propozycji do planu pracy na dany rok; 3)przygotowanie projektu planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem; 4) przedkładanie projektu planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem Wójtowi; 5) akceptacja Wójta; 6) przedkładanie planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem Sekretarzowi Gminy i Pełnomocnikowi Wójta ds. kontroli zarządczej.	1.Kierownicy Wydziałów	Punkty 1,2,3 **-do 30 listopada** Punkty 4,5,6 **-do 15 grudnia**
2.	Wdrażanie	1) ustalenie terminu rozpoczęcia wdrożenia planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem; 2) zapoznanie pracowników z planem pracy wraz zarządzaniem ryzykiem; 3) przygotowanie się do stosowania przyjętych rozwiązań; 4) sporządzenie raportu identyfikacji ryzyk przekraczających akceptowany poziom i planowane metody naprawcze, monitorowanie.	1.Kierownicy Wydziałów 2.Wyznaczeni pracownicy Wydziałów 3.Pełnomocnik Wójta ds. kontroli zarządczej	Punkt 1 **-do 20 grudnia** Punkty 2,3,4 **-do 31 grudnia**
3.	Działanie	1)podejmowanie decyzji oraz niezbędnych działań w kierunku realizacji celów oraz minimalizowania ryzyka; 2)przedstawianie propozycji niezbędnych zmian w obowiązujących zasadach planowania i zarządzania ryzykiem w celu zastosowania w następnych latach Sekretarzowi Gminy.	1.Kierownicy Wydziałów	Praca ciągła

4.	Monitorowanie	1) śledzenie prawidłowości realizacji planu pracy; ocena zgodności realizowanych celów, zadań z ustalonym planem pracy; 2) wynik przebiegu realizacji celów, zadań za I półrocze.	1.Kierownicy Wydziałów 2.Sekretarz Gminy	Punkt 1 Praca ciągła Punkt 2 **-do 30 lipca**
5.	Podsumowanie	1) sporządzenie sprawozdania z realizacji planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem; 2) przedstawienie sprawozdania Wójtowi, Sekretarzowi Gminy, Pełnomocnikowi Wójta ds. kontroli zarządczej.	1.Kierownicy Wydziałów	Punkt 1,2 **-do 30 marca**

1. W 2014 roku Kierownicy Wydziałów oraz Pełnomocnik Wójta ds. kontroli zarządczej w Urzędzie Gminy Sochocin przygotowują projekt planu pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem i przedstawiają do akceptacji Wójtowi Gminy Sochocin najpóźniej **do dnia 20 lutego** oraz przekazują po jednym egzemplarzu Sekretarzowi Gminy i Pełnomocnikowi ds. kontroli zarządczej.

2. Sprawozdanie z wykonania planów pracy wraz z zarządzaniem ryzykiem za 2013 roku sporządzają kierownicy wydziałów, które funkcjonowały w Urzędzie Gminy Sochocin do 31 grudnia 2013 roku i przedstawiają Wójtowi Gminy Sochocin oraz przekazują po jednym egzemplarzu Sekretarzowi Gminy i Pełnomocnikowi ds. kontroli zarządczej w terminie do dnia **20 lutego 2014 roku.**